

ONTWERPBESLUIT HOLLANDS DIEP

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (Pb EG L 387);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Hollands Diep**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):
 - H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
 - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire soorten aangeduid met een sterretje):
 - H1095 Zeeprik
 - H1099 Rivierprik
 - H1102 Elft
 - H1103 Fint
 - H1106 Zalm
 - H1340 *Noordse woelmuis

Artikel 2

1. Als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) **Hollands Diep** zoals aangewezen bij besluit van 24 maart 2000 (N/2000/321, Stcrt. 2000, nr 65 en gewijzigd bij besluit van 9 januari 2003 (TRCJZ/2002/5724, Stcrt. 2003, nr.7) worden aangewezen: de in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting bedoelde gebieden.

2. Paragrafen 3.1 en 3.3 van de nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 9 januari 2003 worden vervangen door de paragrafen 3.1, 3.3 en 3.4 van de nota van toelichting bij dit besluit.
3. Paragraaf 4.4 en de hoofdstukken 5, 6 en 7 van de nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 9 januari 2003 vervallen.
4. De kaart behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 9 januari 2003 wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. De aanwijzingen, bedoeld in artikel 1 en 2, en de wijziging van het in artikel 2 bedoelde besluit gaan vergezeld van een nota van toelichting en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura2000-gebied **Hollands Diep**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn opgenomen in de nota van toelichting behorende bij dit besluit.
3. De instandhoudingsdoelstelling, bedoeld in het tweede lid, heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soorten anders dan vereist ingevolge de in artikel 1 genoemde richtlijn:

H1095 Zeeprik

H1099 Rivierprik

H1102 Elft

H1103 Fint

H1106 Zalm

Dit betreft soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) . Het sterretje verwijst naar een prioritaire soort.

Artikel 4

1. Dit besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging West van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT. Ter inzage legging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen en openbare bibliotheken van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving>.

Het definitieve besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de ter inzage legging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Hollands Diep waarin opgenomen: nota van toelichting bij de aanwijzing van Hollands Diep als speciale beschermingszone in het kader van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede nota van toelichting bij de wijziging van besluit N/2000/321 en TRCJZ/2002/5724 tot aanwijzing van Hollands Diep als speciale beschermingszone in het kader van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn.

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit wordt het gebied Hollands Diep aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt de nota van toelichting die behoort tot de aanwijzing van het gelijknamige gebied als beschermingszone onder de Vogelrichtlijn gewijzigd. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura2000-gebied Hollands Diep, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen. De aanwijzing als Wetland, die indertijd middels hetzelfde besluit als de aanwijzing onder de Vogelrichtlijn is geschied, wordt door dit besluit niet gewijzigd.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. In dit hoofdstuk wordt tevens melding gemaakt van de status van beschermd natuurmoment voor een deel van het Natura2000-gebied, welke bij dit besluit komt te vervallen. Deze toelichting omvat verder in hoofdstuk 3 de gebiedsbeschrijving, bijzonderheden met betrekking tot de begrenzing en een toelichting op de kaart. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de instandhoudingsdoelstellingen vermeld.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Hollands Diep aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als “Habitatrichtlijngebied”). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam “Hollands Diep (oeverlanden)” en onder nummer NL2003021 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is aangewezen voor één prioritair habitattypen en één prioritaire soort in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn .

Het gebied is eveneens op 24 maart 2000 (N/2000/321) onder de naam Hollands Diep aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn, verder aangeduid als “Vogelrichtlijngebied”. Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9802019. In een beslissing op bezwaar is de begrenzing bij besluit van 9 januari 2003 (TRCJZ/2002/5724) aangepast en is bovendien de nota van toelichting van 2000 vervangen. De besluiten N/2000/321 en TRCJZ/2002/5724 zijn door middel van dit besluit gewijzigd. Uit het vorige besluit overgenomen tekstdelen zijn in deze nota van toelichting cursief gezet¹.

¹ De afkorting sbz (“speciale beschermingszone”) en de aanduiding “beschermingszone” zijn hierin vervangen door de term “Vogelrichtlijngebied”

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt bij aanwijzing als speciale beschermingszone onder artikel 10a de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten². In dergelijke gevallen heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument betrekking hadden, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 4).

Het beschermd natuurmonument Oosterse Slobbegorzen is aangewezen op 18 september 1981 (NLB/BB/GA-48316, Stcrt. 1981, nr. 198).

Het beschermd natuurmonument Hoogezandsche Gorzen is aangewezen op 1 november 1971 (nr. 6166, Stcrt. 1971, nr. 229).

Het beschermd natuurmonument Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat is aangewezen op 29 december 1981 (NLB/GS/GA-49644, Stcrt. 1982, nr. 10)).

Het staatsnatuurmonument Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat is aangewezen op 30 juli 1981 (NLB/BB/GA 44877, Stcrt. 1981, nr. 155).

Het Natura2000-gebied Hollands Diep (landelijk gebiedsnummer 111) omvat het Vogelrichtlijngebied Hollands Diep en het Habitatrichtlijngebied Holland Diep (oeverlanden). Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 Doelendocument. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 Profielendocument. Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura2000-netwerk.

Het Natura2000-gebied Hollands Diep ligt in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Cromstrijen, Dordrecht, Moerdijk, Oostflakkee en Strijen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het Hollands Diep is een voormalig estuarium dat deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas, die respectievelijk via de Boven-Merwede en de Amer hun water afvoeren naar het Hollands Diep. Het laatste traject naar de zee wordt gevormd door het Haringvliet, dat in november 1970 zijn open verbinding met de zee verloor door sluiting van de Haringvlietdam. Het peil op het Hollands Diep wordt beïnvloed door de Haringvlietstuwen en de bovenstroomse stuwen. Na afsluiting van het Haringvliet is het Hollands Diep snel zoet geworden.

² Beschermd en staatsnatuurmonumenten zijn in de periode 1968-98 aangewezen op grond van respectievelijk artikel 7 en 21 van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, nr. 572)

Midden in het Hollands Diep ligt een baggerspeciedepot met bosschages. Het gedeelte van het gebied dat onder de Habitatrictlijn is aangewezen, betreft een aantal platen en gorzen op de noordoever van het Hollands Diep. De Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat bestaan voor het grootste deel uit getijdengrienden en vloedbossen (doorgesloten grienden), die in het verleden onder invloed stonden van het getij. De Oosterse slobbegorzen zijn voormalige slikken en platen, riet- en grasgorzen en grienden. De Hoogezandsche Gorzen zijn buitendijkse grasgorzen.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Hollands Diep behoort tot het Natura2000-landschap 'Rivierengebied'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Hollands Diep is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede voor zover van toepassing nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.³

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoeppen van de betrokken vogelsoorten. Hollands Diep is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid vaneen uitgestrekt open water met oever-zones die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/ of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart.

Op hoofdlijnen bestaat het Natura2000-gebied uit de volgende deelgebieden: Hollandsch Diep, Oostersche Slobbegorzen, Hoogezandsche Gorzen, Plaat van het land van Essche, Albertspolder, Pieters- en Leendertspolder, Zeehondenplaat, Sasseplaat, Willemspolder, Het Riet- en Biezenveld, Buitengorzen.

Het Habitatrictlijngebied omvat de volgende deelgebieden van het Natura2000-gebied: Oostersche Slobbegorzen, Hoogezandsche Gorzen, Plaat van het land van Essche, Albertspolder, Pieters- en Leendertspolder, Zeehondenplaat, Sasseplaat.

Het Vogelrichtlijngebied valt in zijn geheel samen met de begrenzing van het Natura2000-gebied met uitzondering van de Polder Oostersche Bekade Gorzen, de Plaat van het Land van Essche, de Albertspolder en de Pieters- en Leendertspolder.

³ Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

Het Natura2000-gebied beslaat een totale oppervlakte van 4254 ha, waarvan 313 ha onder beide richtlijnen is aangewezen. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen.

De (voormalige) beschermde- en staatsnatuurmonumenten hebben een gezamenlijke omvang van 314 ha en liggen in het geheel binnen het Natura2000-gebied.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van de (voormalige) natuurmonumenten opdat deze geheel binnen het Vogel- en Habitatrictlijngebied zijn gelegen.
- Onlogische verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrictlijngebied zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden (bijlage A).

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast. De volgende gebiedsdelen zijn toegevoegd:

- Polder Oostersche Bekade Gorzen (verworven nieuwe natuur, 60 ha) ten behoeve van uitbreiding van het leefgebied van de Noordse woelmuis (*H1340).
- Oostersche Slobbegorzen (51 ha, Vogelrichtlijngebied en (voormalig) natuurmonument) ten behoeve van de Noordse woelmuis (*H1340) en biedt ontwikkelingskansen voor het habitatype Vochtige alluviale bossen (*Essen-iepenbossen*) subtype B (*H91E0).
- Hoogezandsche Gorzen (8,8 ha, Vogelrichtlijngebied en (voormalig) natuurmonument. Deel van natuurmonument was reeds begrensd).
- Buitendijks gebied Hoogezandsche Gorzen tot vooroeververdediging (63 ha, Vogelrichtlijngebied).
- Enkele percelen ten westen van de Albertpolder (5,3 ha).
- Esscheplaat (39 ha, Vogelrichtlijngebied en natuurmonument; merendeel van dit natuurmonument was reeds begrensd).

Verder is het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) op één plaats verkleind:

- Dijk ten oosten van Strijensas (5,2 ha): dit deelgebied omvat geen relevante habitatwaarden en levert geen bijdrage aan de instandhouding van het gebied.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrictlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze

gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij expliciet wel bij de aanwijzing betrokken. Hiervoor gelden de volgende definities van gebruikte begrippen (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- **Bebouwing** betreft één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde. **Gebouw:** elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. **Bouwwerk:** elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- **Erven** zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- **Tuinen** zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- **Verhardingen** kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. **Wegen** betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- **Hoofdspoorwegen** betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/ waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

4.2 Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

4.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit van ruigten en zomen, *harig wilgenroosje* (subtype B).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen komt plaatselijk voor in de vorm van het subtype ruigten en zomen, *harig wilgenroosje* (subtype B) met soorten als moerasmelkdistel en groot warkruid, onder meer op de Zeehondenplaat en langs het water.

H91E0	*Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>zachthoutoibossen</i> (subtype A) en uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>essen-iepenbossen</i> (subtype B).
Toelichting	Door het wegvallen van de zoetwatergetijde zijn de vochtige alluviale bossen, <i>zachthoutoibossen</i> (subtype A) in soortenrijkdom aan vaatplanten achteruitgegaan. Het grootste deel van deze bossen ligt te hoog en ontwikkelt zich op termijn mogelijk tot vochtige alluviale bossen, <i>essen-iepenbossen</i> (subtype B). Wat betreft de epifytische mossen zijn deze bossen zeer soortenrijk geweest (waarbij onder meer de tonghaarmuts werd aangetroffen). Geleidelijk is deze soortenrijkdom afgenomen door het donkerder worden van het bos. Verdere mogelijkheden voor uitbreiding van het subtype vochtige alluviale bossen, <i>essen-iepenbossen</i> (subtype B) zijn binnendijks aanwezig.

4.4 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)

H1095	Zeeprík
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Hollands Diep is als doortrekgebied voor de zeeprík van groot belang en als opgroeigebied van vermoedelijk groot belang. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.
H1099	Rivierprík
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot belang voor de rivierprík. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.
H1102	Elft
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot (potentieel) belang voor de elft. Vroeger bevonden zich paaipopulaties bovenstrooms (buiten Nederland). Er zijn concrete aanwijzingen dat in de Boven-Rijn (D) nog een kleine populatie voorkomt. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.
H1103	Fint
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	Het Hollands Diep is als doortrek- en opgroeigebied van groot belang voor de fint. Het gaat om finten van de voormalige grootste paaipopulatie, die lag in het zoetwatergetijdengebied, waaronder de Biesbosch. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

H1106 Zalm
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot belang voor de Rijn en de Maaspopulaties van de zalm. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

H1340 *Noordse woelmuis
Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting De oeverlanden van het Hollands Diep maken onderdeel uit van het verspreidingsgebied van de noordse woelmuis in de Delta. Het gaat hierbij om een geïsoleerde populatie die zich tot nu toe weet te handhaven.

4.5 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A034 Lepelaar
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting Het gebied heeft voor de lepelaar o.a. een functie als foerageergebied. Vooral na 2000 is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding.

A041 Kolgans
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 660 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting Aantallen kolgenzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De slaappleaats betreft vogels uit Hoekse Waard en West-Brabant (boven-regionale betekenis). De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaappleaatsfunctie is waarschijnlijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Het aantalsverloop vertoonde een optimum eind jaren negentig en daarna een afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A043 Grauwe gans
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.200 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting Aantallen grauwe ganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats, en levert als zodanig één van de grootste bijdragen in Nederland. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaappleaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. De slaappleaatsfunctie betreft vogels uit West-Brabant en Hoekse Waard (regionale betekenis). In de jaren negentig is de populatie toegenomen.

Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A045

Brandgans

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 160 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Het gebied heeft voor de brandgans o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats. Het gebied heeft een slaapplaatsfunctie voor brandganzen uit o.a. Hoekse Waard en West-Brabant. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. Aantallen zijn sterk fluctuerend. De slaapplaatsaantallen zijn onbekend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding

A050

Smient

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 540 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaapplaats en als foerageergebied. De slaapplaats is van bovenregionale betekenis. De draagkrachtschatting heeft vooral betrekking op de slaapplaatsfunctie. Sinds begin jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A051

Krakeend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 230 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. In de jaren tachtig is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A053

Wilde eend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Het gebied heeft voor de wilde eend o.a. een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum rond 1990 en daarna een sterke afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijke gunstig staat van instandhouding.

A061

Kuifeend

Doel

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.300 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting

Het gebied heeft voor de kuifeend o.a. een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum rond 1990, daarna een sterke afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

4.6 Complementaire doelen

De instandhoudingdoelstelling van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijngebied valt heeft mede betrekking op een of meer complementaire doelen die zijn gesteld voor habitattypen en soorten die zijn opgenomen in resp. bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. De rechtsgrondslag voor complementaire doelen is artikel 10a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998. Het betreft in het gebied voorkomende habitattypen en soorten, maar het gebied is niet aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

De reden dat voor complementaire doelen is gekozen, is dat daarmee binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage wordt geleverd aan de realisering van het landelijk doel voor de betreffende habitattypen en soorten. Complementaire doelen zijn geformuleerd (a) voor habitattypen en soorten met een zeer ongunstige staat van instandhouding en (b) voor habitattypen en soorten met een matig ongunstige staat van instandhouding en tevens een lage landelijke dekking en/ of onvoldoende geografische spreiding. Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar het Natura 2000 Doelendocument (paragraaf 3.3).

In dit geval gelden de volgende complementaire doelen:

Complementaire doelen: habitaatsoorten

H1095 Zeeprik

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot belang en als opgroeigebied van vermoedelijk groot belang voor zeeprik. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

Dit complementaire doel betreft het gedeelte van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt.

H1099 Rivierprik

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot belang voor de rivierprik. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

Dit complementaire doel betreft het gedeelte van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt.

H1102 Elft

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Hollands Diep is als doortrekgebied van groot (potentieel) belang voor de elft. Vroeger bevonden zich paaipopulaties bovenstrooms (buiten Nederland). Er zijn concrete aanwijzingen dat in de Boven-Rijn (D) nog een kleine populatie voorkomt. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.

Dit complementaire doel betreft het gedeelte van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt.

H1103 Fint

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Hollands Diep is als doortrek- en opgroeigebied voor de fint van groot belang. Het gaat om finten van de voormalige grootste paaipopulatie, die lag in het zoetwatergetijdengebied, waaronder de Biesbosch. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.
Dit complementaire doel betreft het gedeelte van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt.

H1106 Zalm

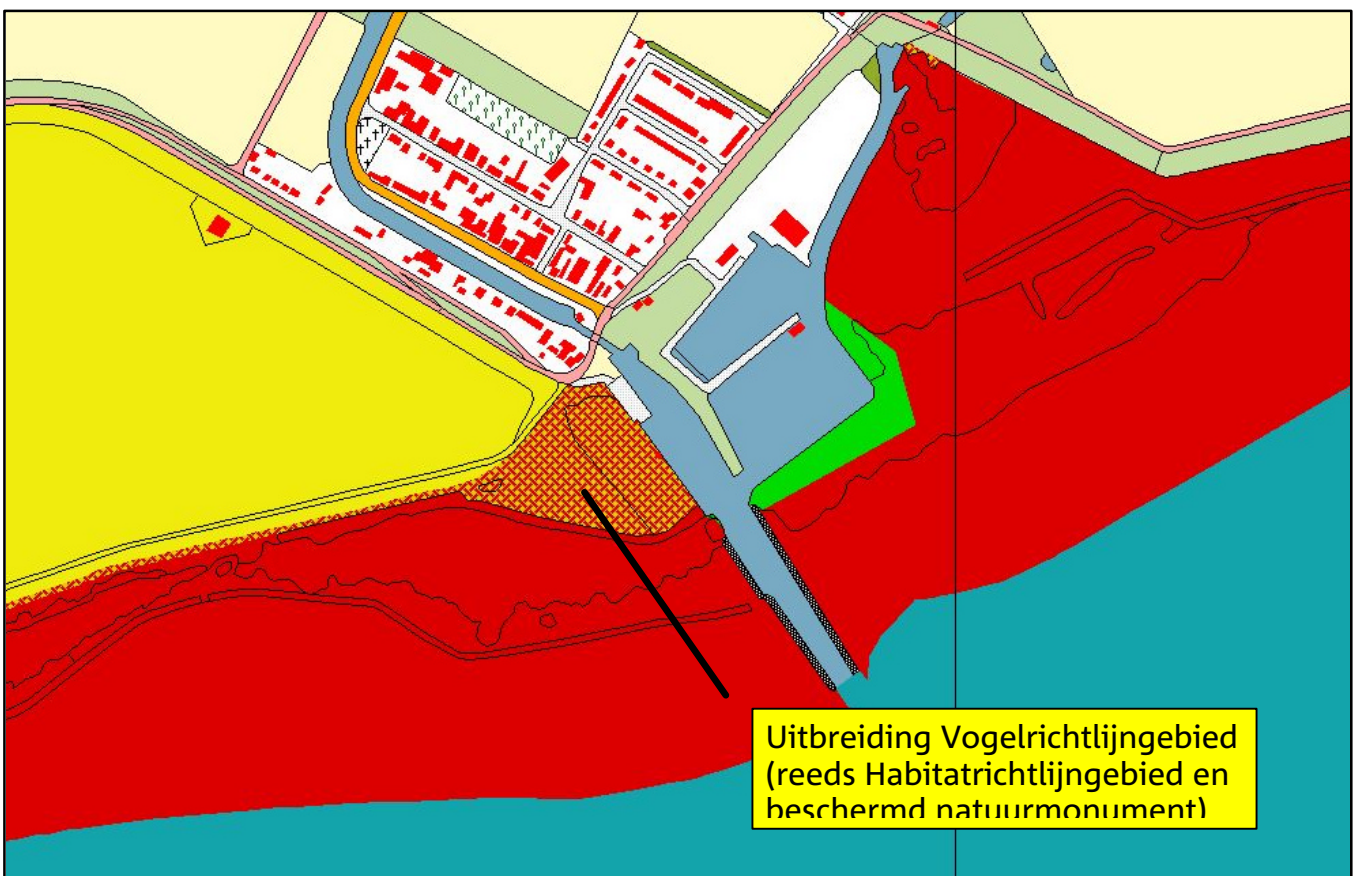
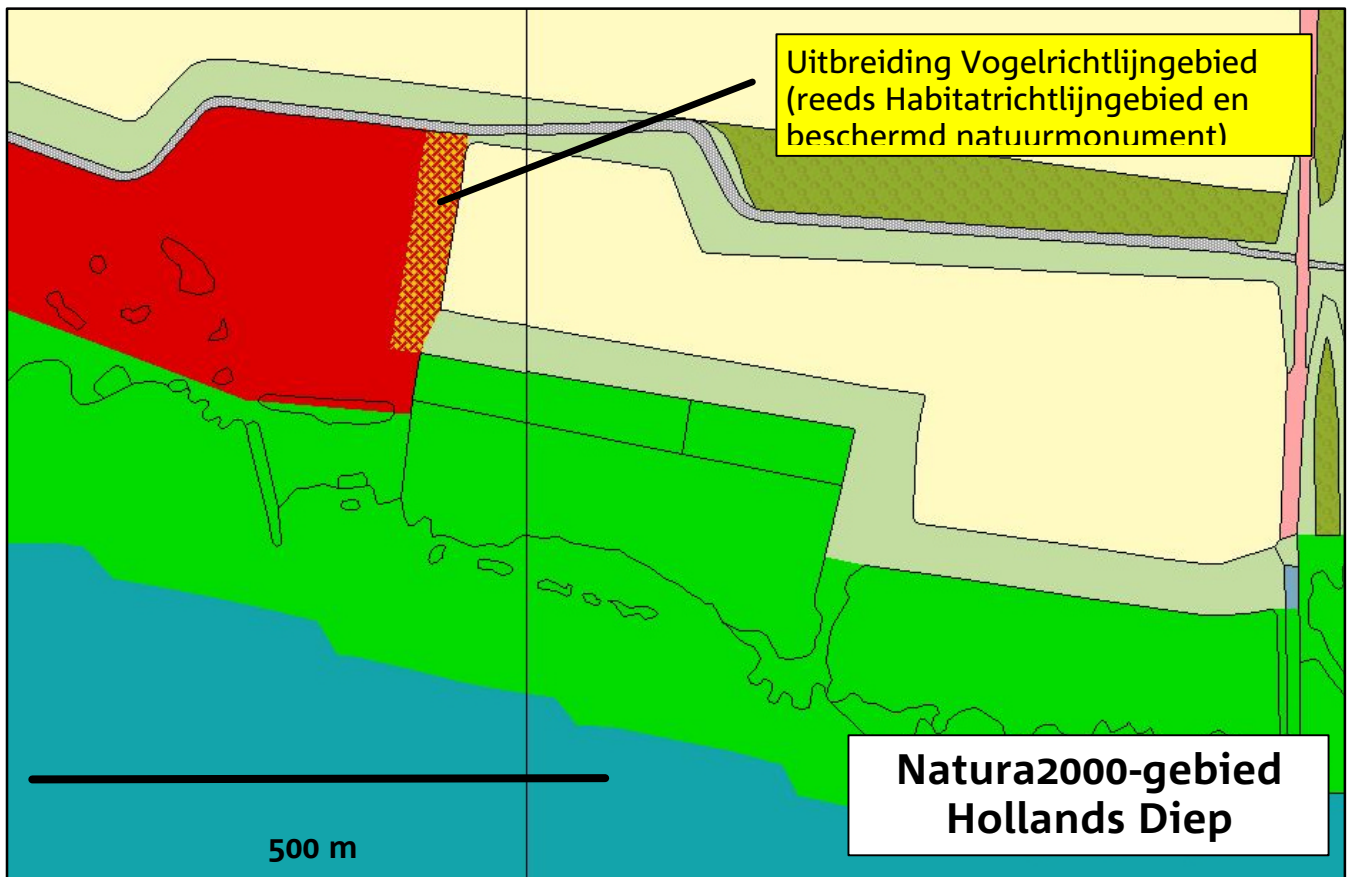
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het Hollands Diep is als doortrekgebied voor de zalm van groot belang voor de Rijn en de Maaspopulaties van de zalm. In dit gebied zijn geen herstelmaatregelen noodzakelijk. Uitbreiding van de populatie kan tot stand komen door het elders verbeteren van de doorgang in de trekroute.
Dit complementaire doel betreft het gedeelte van het gebied dat alleen onder de Vogelrichtlijn valt.

4.7 Beschermdde natuurmonumenten

Het Natura2000-gebied Hollands Diep omvat 3 beschermde natuurmonumenten, namelijk Oosterse Slobbegorzen, Hoogezandsche Gorzen, en Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat. Verder omvat het Natura2000-gebied één (voormalig) staatsnatuurmonument, genaamd Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat (zie hoofdstuk 2). Ingevolge artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit (verder: de “oude doelen”). Voor zover deze doelstellingen Natura2000-waarden betreffen, zijn deze begrepen in de in de voorgaande paragrafen opgenomen instandhoudingsdoelstellingen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura2000-doelen te bereiken, bijvoorbeeld omdat die doelen tegenstrijdig beheer vragen. In deze gevallen gaan de Natura2000-doelen vóór om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen. In het beheerplan zullen de oude doelen net als de overige instandhoudingdoelen worden uitgewerkt in ruimte en tijd. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis met betrekking tot oude doelen is toegestaan ten gunste van Natura2000-doelen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie bij dit besluit gevoegd (bijlage B).

111. Hollands Diep: uitbreiding aan de oostzijde Hoogezandsche Gorzen en bij Strijensas

Kenmerk
Directie Natuur- en
Landschapsbescherming i.o.,
nr. NLB/BB/GA-48316

RIJSWIJK (ZH)
18 september 1981

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gebied bekend onder de naam "Oosterse Slobbegorzen", gelegen in de gemeente Numansdorp, van algemeen belang is om zijn natuurschoon en zijn natuurwetenschappelijke betekenis en daardoor een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument een der buitendijkse terreinen in het gebied van het Haringvliet en het Hollandsch Diep is;

dat deze terreinen in landschappelijk en ecologisch opzicht één samenhangend geheel vormen;

dat deze terreinen kunnen worden onderscheiden in ondiepten (voormalige slikken en platen), riet- en grasgorzen en grienden;

dat deze terreinen als watervogelgebied van internationale betekenis zijn;

dat op deze terreinen tal van plantesoorten voorkomen, die kenmerkend zijn voor het brakke milieu en dat daar bovendien, ondanks de door de afsluiting van het Haringvliet veroorzaakte verzoeting, een aantal soorten zoutplanten wordt aangetroffen;

dat weliswaar door de afsluiting van het Haringvliet het milieu van de buitendijkse terreinen verandert, maar dat deze niettemin van bijzondere betekenis zullen blijven uit vegetatiekundig en ornithologisch oogpunt;

dat de optredende wijziging van het milieu en de daarmee samenhangende veranderingen in het planten- en dierenleven van bijzondere betekenis zijn voor het ecologisch onderzoek;

dat het natuurmonument bestaat uit slikken, riet- en grasgorzen;

dat de specifieke botanische betekenis van de Oosterse Slobbegorzen met name wordt bepaald door het voorkomen van voor het rivieroevermilieu kenmerkende plantengemeenschappen;

dat in deze gorzen geleidelijke overgangssituaties van gras- naar rietgorzen voorkomen, hetgeen tot uitdrukking komt in de hier groeiende plantesoorten en vegetatietypen;

dat de ornithologische betekenis van deze grasgorzen wordt bepaald door de omstandigheid, dat zij een fourageergebied vormen voor honderden Grauwe ganzen, alsmede voor Watersnippen, steltlopers en eenden;

dat deze gorzen tevens een belangrijk broedgebied vormen voor weide- en moerasvogels;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de biologische waarden, maar ook de voor de avifauna noodzakelijke rust, de opbouw van het bodemprofiel, de geomorfologische structuur en het natuurschoon zoals dit tot uiting komt in de weidsheid en relatieve ongereptheid van het landschap;

Overwegende tenslotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 19 september 1980, nr. NLB/N-36457, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Oosterse Slobbegorzen";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde brief, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

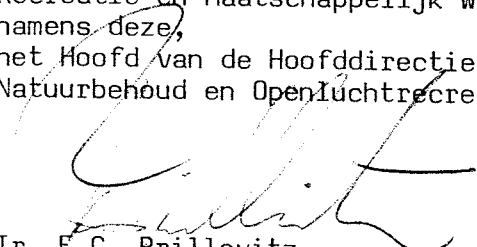
Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als beschermd natuurmonument de "Oosterse Slobbegorzen", voor zover gevormd door het perceel, kadastraal bekend gemeente Numansdorp, sectie D, nr. 168 (ged.) en een niet gekadastraard gedeelte, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 49.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk,
namens deze,
het Hoofd van de Hoofddirectie
Natuurbehoud en Openluchtrecreatie i.o.,

Ir. F.C. Prillewitz

TOELICHTING

Inleiding

Het gebied van het Haringvliet en het Hollandsch Diep, waarvan de "Oosterse Slobbegorzen" deel uitmaken, ontleent zijn natuurwetenschappelijke betekenis vooral aan de buitendijkse terreinen. Deze terreinen kunnen worden onderscheiden in ondiepten (voormalige slikken en platen), riet- en grasgorzen en grienden.

In de voorgaande jaren is reeds een belangrijk deel van het buitendijkse gebied van het Haringvliet onder de werking van de Natuurbeschermingswet gebracht.

Omdat het onderhavige gebied, evenals de overige buitendijkse terreinen in het Haringvliet en het Hollandsch Diep waarmee het in landschappelijk en ecologisch opzicht één geheel vormt, bescherming behoeft, wordt thans hierop de Natuurbeschermingswet toegepast.

De "Oosterse Slobbegorzen" bestaan uit slikken, riet- en grasgorzen en zijn gelegen in de gemeente Numansdorp.

Zij beslaan een oppervlakte van 55 ha.

Natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis

Uit een oogpunt van natuurschoon is het gebied van belang binnen het weidse, visueel weinig verstoorde landschap langs het Haringvliet en het Hollandsch Diep.

Het Deltagebied, waarvan het gebied van het Haringvliet en het Hollandsch Diep deel uitmaakt, is als pleisterplaats voor watervogels van zodanige betekenis, dat het voorkomt op de zogenaamde "MAR"-list, opgesteld onder auspiciën van de International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), in categorie A (hoogste categorie).

Jaarlijks pleisteren en overwinteren in het gebied van het Haringvliet en het Hollandsch Diep vele duizenden Brandganzen, Grauwe ganzen en Kolganzen, honderden Rietganzen, duizenden eenden, waaronder Wilde eenden, Wintertalingen, Smienten en Pijlstaarten en duizenden steltlopers, waaronder Scholeksters, Wulpen, Kieviten en Goudplevieren.

De rietgorzen en ondiepten zijn voor een groot aantal vogelsoorten van belang als fourageer- en rustgebied, terwijl ze voor Wilde eenden en Wintertalingen als ruigebied en voor ganzen als slaapgebied van betekenis zijn.

Het gaat hier om belangrijke delen van totale populaties.

De rietgorzen zijn met name van belang als broedgebied voor een aantal soorten moeras- en rietvogels als Bruine kiekendief, Roerdomp, Waterral, Baardmannetje, Snor en Grote karekiet.

De afsluiting van het Haringvliet heeft ingrijpende gevolgen gehad voor het milieu van de buitendijkse terreinen. De eb- en vloedwerking is in vergelijking met de situatie voor de afsluiting sterk afgenomen. Er resteert nog een gering dagelijks, door windkracht en rivierafvoer veroorzaakt getij.

Een andere belangrijke verandering van het milieu betreft de verzoeting van het water. De vroeger aanwezige overgang van zoet via brak naar zout is hierdoor nagenoeg verdwenen.

De afsluiting heeft verder nog tot gevolg gehad, dat de biezen- en slikken in oppervlakte zijn afgenomen. Toch komt de oorspronkelijke situatie van het milieu, ondanks deze ingrijpende veranderingen nog steeds tot uitdrukking in het planten- en dierenleven. Zo komen er in het gebied nog zoutplanten voor, zoals Zilte rus, Zeeaster en Kweldergras, terwijl ook voor het brakke milieu kenmerkende soorten zoals Knolvossestaart, Heemst en Selderij kunnen worden aangetroffen.

Ten slotte kan erop gewezen worden, dat de wijziging van het milieu en de daarmee samenhangende wijzigingen in het planten- en dierenleven ten gevolge van de afsluiting van het Haringvliet van bijzondere betekenis zijn voor het ecologisch onderzoek.

De Oosterse Slobbegorzen ontleen hun bijzondere betekenis onder meer aan het voorkomen van voor de oevers van rivieren kenmerkende plantengemeenschappen van het Zilverschoon- en Glanshaververbond. Bovendien komen in deze gorzen geleidelijke overgangssituaties van gras- naar rietgorzen voor. De hierin aanwezige combinatie van plantesoorten is kenmerkend voor het verbond van de Grote zegen.

Het natuurmonument is een fourageergebied voor onder meer honderden Grauwe ganzen, Watersnippen, steltlopers en eenden.

Tevens vormt het een belangrijk broedgebied voor weide- en moerasvogels.

Beheer

Thans wordt het gebied extensief beweid.

Het gewenste beheer is gericht op het in stand houden van de huidige begroeiingsstructuur. Voor de grasgorzen is extensief begrazen het meest aangewezen middel, terwijl voor de rietgorzen aan periodiek maaien de voorkeur wordt gegeven.

Begrenzing

De begrenzing is gebaseerd op de natuurwetenschappelijke waarden van het natuurmonument. De noordgrens volgt de buitenteen van de dijk. Aan de waterzijde is de grens zo gekozen (-0.8 NAP), dat ook bij de laagste waterstand een smalle strook water binnen het natuurmonument valt.

Gebruik

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden aangevraagd. Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt er op gewezen, dat in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn.

Het is niet mogelijk op voorhand aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al of niet vereist is. Omdat het voor de betrokken vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, kan hierbij de hulp worden ingeroepen van de natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer. Hij zal dan uitsluitend kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen. Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen, wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen, waarvoor een vergunning vereist kan zijn:

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikt - al dan niet aan hun bestemming onttrokken - voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- aanbrengen of aanleggen van oeverbeschoeiingen;
- leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen;
- aanleggen of verharderen van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverharding van enige omvang;

- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen zoals kampeerterreinen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, aanlegplaatsen enz.;
- ontgronden, bodem verlagen, aanleggen van waterlossingen, plassen of vijvers, ophogen, egaliseren, ontginnen enz.;
- planten van bomen of struiken;
- scheuren van grasland;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of produkten;
- beoefenen van vormen van buitensport (motorsport, modelvliegtuigsport e.d.);
- verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het bestaande bodemgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding of waterstand beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen, kunstmeststoffen, zowel op het land als in het water.

De doorvaart door de havenmond in het westen van het natuurmonument en het normale onderhoud van deze havenmond blijven toegestaan.

Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid met de eigenaar en gebruiker een beheersplan op te stellen. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis. Met het beheersplan wordt allereerst beoogd, dat het voor het natuurmonument gewenste beheer zal worden uitgevoerd.

Daarnaast brengt het beheersplan met zich mee, dat de eigenaar en gebruiker meteen al duidelijkheid verkrijgen over de handelingen als bovenbedoeld en handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteiten van het natuurmonument.

Doordat het beheersplan in overleg en in overeenstemming met de eigenaar en gebruiker wordt opgesteld, is ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet voor in het beheersplan neergelegde handelingen géén vergunning vereist.

Op grond van de wet kunnen de betrokkenen een vergoeding krijgen voor de uit het beheersplan voortvloeiende kosten, die redelijkerwijs niet voor hun rekening behoren te komen.

De natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer is gaarne bereid inlichtingen te verschaffen over de mogelijkheden van een beheersplan. Het kantoor van de consulent in de provincie Zuid-Holland is gevestigd te 's-Gravenhage, Van Speijkstraat 13, telefoonnummer 070 - 924481.

Nr. 6166
Natuurbehoud en
Directie Openluchtrecreatie
Hfd. Afd.
Afdeling

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE
EN MAATSCHAPPELIJK WERK,

In overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Orde-
ning,

Gezien de beschikking van 2 november 1970, nr 23 15, van de toenmalige Staats-
secretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, houdende het be-
sluit dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is van de
in die beschikking kadastraal omschreven percelen, te zamen vormende de zoge-
noemde "Hoogezandsche Gorzen";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door gedeputeerde staten
van Zuid Holland ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde schrifturen,
alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanolo-
gische Commissie uitgebrachte adviezen;

Overwegende, dat de hierna kadastraal omschreven percelen, welke te zamen
vormen de zogenoemde "Hoogezandsche Gorzen", van algemeen belang zijn om hun
natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument zijn in die
zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat dit natuurmonument deel uitmaakt van de buitendijkse grasgorzen die gele-
gen zijn langs het Hollandsch Diep en het Haringvliet;

dat deze grasgorzen een fraai beeld geven van de levensgemeenschappen die in
een estuarien milieu van enige uitgestrektheid met een zwak brak tot fluvia-
tiek karakter voorkomen, welke situatie elders in ons land niet wordt aange-
troffen;

dat deze grasgorzen vervolgens te zamen en in onderling verband bepalend zijn
voor de betekenis van het Hollandsch Diep en het Haringvliet als waterwildge-
bied van internationaal belang;

dat weliswaar door de afsluiting van het Haringvliet het milieu van de gras-
gorzen tot op zekere hoogte zal veranderen, maar dat deze niettemin hun vege-
tatiekundige en ornithologische waarde in hoofdzaken zullen behouden;

dat overigens de te verwachten wijziging van het milieu en de daarmee samen-
hangende mogelijke veranderingen in de levensgemeenschappen van bijzondere
betekenis zijn voor het ecologische onderzoek;

dat tal van in het brakke milieu thuishorende plantesoorten op de grasgorzen
een groeiplaats vinden en dat daarop bovendien een aantal tot in het zoete
milieu doordringende, in Zuid-West-Nederland schaars wordende zoutplanten
voorkomen;

dat de grasgorzen het belangrijkste voedselgebied vormen voor in het Hollandsch
Diep-Haringvlietgebied in grote aantallen pleisterende brandganzen en dat zij
tevens fouragegebied zijn onder meer voor grote aantallen grauwe ganzen en
smienten;

- dat -

dat de grasgorzen tevens een belangrijk broedgebied voor weidevogels vormen;
dat grasgorzen als de onderhavige zeldzaam zijn geworden;

In het bijzonder overwegende ten aanzien van het onderhavige natuurmonument, zijnde de "Hoogezandsche Gorzen":

dat het onderhavige natuurmonument een schakel vormt in een keten van ook uit botanisch oogpunt belangrijke en interessante ganzenpleisterplaatsen, welke slechts te zamen optimaal kunnen fungeren;

dat de specifieke botanische betekenis van deze grasgorzen met name wordt bepaald door het voorkomen van door het rivieroevermilieu gekenmerkte vormen van gemeenschappen van het zilverschoon-verbond;

dat in deze gorzen bovendien geleidelijke overgangssituaties van grasnaar rietgorzen voorkomen, hetgeen zijn weerslag vindt in de in deze overgangssituatie voorkomende plantesoorten;

dat de specifieke ornithologische betekenis van deze grasgorzen wordt bepaald door de omstandigheid, dat zij een fouragegebied vormen voor honderden grauwe ganzen alsmede voor watersnippen;

dat deze gorzen tevens een belangrijk broedgebied vormen voor weide- en moerasvogels;

dat de in de "Hoogezandsche Gorzen" gelegen eendenkooien bovendien een broedgebied zijn voor diverse minder algemene vogelsoorten;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, maar ook de in het algemeen ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust en openheid van het landschap, de opbouw van het bodemprofiel, de geomorfologische structuur en het bestaande cultuurpatroon;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid van de Natuurbeschermingswet;

BESLUIT:

Aangewezen worden als beschermd natuurmonument de percelen, kadastraal bekend gemeente Numansdorp, sectie C, nrs. 982, 1136, 1421 ged. t/m 1423, 1425, 1426, 1428 ged., 1429 ged., 1430, 1431, 1433, 1668 t/m 1670, 1677 ged. en 1679 ged., een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart en te zamen vormende de zogenoemde "Hoogezandsche Gorzen".

Voor kopie conform
De Secretaris-Generaal van het
Ministerie van Cultuur, Recreatie en
Maatschappelijk Werk

Rijswijk, 1 november 1971

De Staatssecretaris voornoemd,
w.g. H.J.L. Vonhoff

(H.J.L. Vonhoff).

TOELICHTING

De grote natuurwetenschappelijke betekenis van het Haringvliet en het Hollandsch Diep wordt bepaald door de aanwezigheid van buitendijkse terreinen, die kunnen worden verdeeld in slikken en platen, riet- en biezenhorzen, grasgorzen en grienden. Voor bescherming ingevolge de Natuurbeschermingswet komen thans in de eerste plaats de grasgorzen in aanmerking.

De grasgorzen langs het Haringvliet en het Hollandsch Diep zijn buitendijkse terreinen, die zo hoog zijn opgeslibd dat zij slechts bij zeer hoge waterstand zullen onderlopen. Het milieu van de grasgorzen heeft een zwak brak karakter, dat stroomopwaarts in toenemende mate door fluviatiele invloeden wordt beheerst. De vegetatie van de grasgorzen in het Haringvliet- en Hollandsch Diepgebied geeft een fraai beeld van deze geleidelijke milieu-overgangen. Tal van plantesoorten, die in een zwak brak milieu thuis horen, vinden in de grasgorzen hun groeiplaats, waaronder een aantal voor het Deltagebied zeer specifieke soorten. Deze zogenaamde estuariene plantesoorten worden zowel in Nederland als in Europa schaars. Bovendien komen in de grasgorzen ook een aantal zoutplanten voor die tot ~~ver~~^{in het} brakke milieu doordringen.

Voor het waterwild hebben het Haringvliet en het Hollandsch Diep internationale betekenis. Zij maken deel uit van de onder nummer 3 (Deltagebied) voorkomende gebieden van de zogenoemde "Wetlands List", welke door het "International Wildfowl Research Bureau" is samengesteld onder auspiciën van onder andere de "International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources" (IUCN Publications new series, nr. 5, 1965). Het Deltagebied is op deze lijst in de hoogste categorie ingedeeld.

Jaarlijks pleisteren en overwinteren in het Haringvliet en het Hollandsch Diep duizenden ganzen, waaronder brandganzen, grauwe ganzen en kolganzen; voorts duizenden eenden, waaronder wilde eenden, wintertalingen en smienten. De platen, slikken en gorzen langs het Haringvliet en het Hollandsch Diep vormen een onderling samenhangend geheel van slaap-, rust- en fouragegebieden voor het waterwild. De grasgorzen hebben in dit geheel met name betekenis als fouragegebied en pleisterplaats.

De grasgorzen zijn agrarisch in gebruik als wei- en hooiland. Het bestaande agrarisch gebruik kan op dezelfde wijze als thans worden voortgezet. Maatregelen tot verhoging van de agrarische gebruikswaarde kunnen de natuurwetenschappelijke betekenis van deze gebieden evenwel aantasten, zodat van geval tot geval zal moeten worden nagegaan of zij toelaatbaar zijn.

Ten aanzien van de Hoogezandsche Gorzen kan worden gesteld dat, behalve door hetgeen reeds vermeld is betreffende de botanische betekenis van de grasgorzen in hun algemeenheid, de specifieke botanische betekenis van deze gorzen wordt bepaald door het voorkomen van plantesoorten die door het rivieroevermilieu gekenmerkt zijn.

Bovendien komen in deze gorzen geleidelijke overgangssituaties van gras- naar rietgorzen voor. De in deze overgangssituaties voorkomende plantesoorten behoren tot het verbond van de Grote Zegge.

Deze gorzen vormen een fouragegebied voor honderden grauwe ganzen alsmede voor honderden watersnippen.

Tevens vormen deze gorzen een belangrijk broedgebied voor weide- en moerasvogels. Bovendien zijn de in deze gorzen gelegen eendenkooien een broedgebied voor diverse algemene vogelsoorten als wielewaal, blauwe reiger en grote bonte specht.

Teneinde enig denkbeeld te geven van handelingen of voortgezette handelingen die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument kunnen aantasten dan wel overigens schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend kunnen zijn, worden hieronder voorbeelden gegeven van handelingen of voortgezette handelingen ten aanzien waarvan het in ieder

geval raadzaam is een vergunning aan te vragen, hetgeen krachtens artikel 13, lid 1, van de wet dient te geschieden bij aangetekende brief.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet.
- Plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, arken, caravans, livingvans en tenten.
- Ontgronden; aanleggen van waterlossingen, havens, plassen of vijvers; ophogen; egaliseren; ontginnen; ploegen; scheuren van grasland.
- Handelingen welke wijziging van het sinds jaar en dag bestaande bodemgebruik beogen.
- Aanwenden van bestrijdingsmiddelen en van groei- en stoorstoffen en op onbekade gorzen van kunstmeststoffen.
- Handelingen, welke wijziging van de waterhuishouding of de waterstand beogen of tengevolge hebben.
- Aanleggen of verharderen van wegen, paden of parkeergelegenheden; tot stand brengen van recreatieve voorzieningen zoals caravan- en kampeerterrainen, lig- en speelweiden, picknickplaatsen, dagcampings, watersportcentra, aanlegplaatsen, enz.
- Planten van bomen of andere houtgewassen.
- Opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of produkten.
- Aanleggen van kaden.
- Leggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen.

In geval van twijfel zal het dienstig zijn zich te wenden tot de natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer te 's-Gravenhage.

Kenmerk

RIJSWIJK (ZH)

Sector Gebiedsbescherming
en Soortenbehoud
Nr. NLB/GS/GA-49644

29 december 1981

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gebied van de Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat, gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument tezamen met het als staatsnatuurmonument aangeezene gedeelte één samenhangend geheel vormt;

dat de geomorfologische structuur van het natuurmonument kenmerkend is voor het voormalige getijdenlandschap;

dat zich in het natuurmonument, na de afsluiting van het Haringvliet, plantengemeenschappen hebben gevestigd, die kenmerkend zijn voor de voormalige getijdengrienden;

dat in deze plantengemeenschappen een aantal minder algemene tot zeldzame plantesoorten voorkomen zoals Breedbladige wespenorchis, Heksenkruid, Nagelkruid en Groot springzaad;

dat het natuurmonument een, zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht, zeer rijke vogelstand herbergt, waaronder als broedvogel worden aangetroffen Wielewaal, Boomvalk, Bruine kiekendief, Ransuil en Holenduif;

dat het natuurmonument van betekenis is voor trekvogels en in herfst en winter een belangrijke slaappleats is voor eenden en ganzen;

dat het natuurmonument een schakel vormt in de keten van natuurgebieden langs Haringvliet en Hollandsch Diep, waarvan er een aantal reeds onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht;

dat de ter plaatse in het milieu optredende wijzigingen en de daarmee samenhangende veranderingen in het planten- en dierenleven van bijzondere betekenis zijn voor het ecologisch onderzoek;

dat het natuurmonument door zijn ongereptheid, zijn uitgestrektheid en de aanwezigheid van een boselement, om zijn natuurschoon van betekenis is;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument dat hieronder niet alleen worden begrepen de genoemde biologische waarden en zijn uitgestrekt en ongerept karakter, maar ook de opbouw van het bodemprofiel, de geomorfologische structuur en de voor de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 30 december 1980, nr. NLB/N-38541, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is ten aanzien van de "Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland ingezonden en van hun beschouwingen vergezeld schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als beschermd natuurmonument de "Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat" voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Strijen, sectie I, nrs. 293, 294, 296, 345, 346 en 347, sectie K, nrs. 981 (ged.), 990 (ged.), en 1029 (ged.), sectie M, nrs. 721 (ged.) en 727 (ged.), een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN50/SN49.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,
namens deze,
het Hoofd van de Directie
Natuur en Landschapsbescherming,

b.a.

Jhr. Mr. F.C.M. van Rijkevorsel

TOELICHTING

Inleiding

Het natuurmonument "Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat" ligt in de gemeente Strijen en beslaat een oppervlakte van ca 265 ha. Met de onderhavige beschikking wordt dat deel van het natuurmonument dat niet het eigendom is van de Staat, aangewezen als beschermd natuurmonument. Dit gedeelte heeft een oppervlakte van ongeveer 30 ha.

Op 30 juli 1981 is het deel van het gebied dat eigendom is van de Staat aangewezen als staatsnatuurmonument. Dit vormt met het als beschermd natuurmonument aan te wijzen gedeelte één samenhangend geheel. Deze samenhang, die zowel in visueel-landschappelijk als in natuurlijk opzicht herkenbaar is, bepaalt voor een belangrijk deel de natuurwetenschappelijke betekenis van het totale aangewezen gebied. De randen van de kreek, die plaatselijk de grens vormt tussen het beschermde en het staatsnatuurmonument zijn in botanisch opzicht van belang door de grote verscheidenheid aan plantesoorten. Deze kreek zelf is in hydrobiologisch opzicht van betekenis.

Natuur en natuurwetenschappelijke betekenis

Het natuurmonument is van grote betekenis om zijn natuurschoon, zoals dit tot uiting komt in de aanwezigheid van een beselement, gelegen in een weids en, gezien vanaf het Hollandsch Diep, relatief ongerept landschap.

De vegetatie van het natuurmonument bestaat grotendeels uit voormalig vloedbos en getijdengriend; slechts een geringe oppervlakte is rietgors. Ten gevolge van het wegvallen van de getijdenbeweging is er sprake van een versnelde bodemrijping in het gebied. De vegetatie ontwikkelt zich hierdoor in de richting van opgaand loofbos. Karakteristieke oever- en moerasplanten als Dotter, Bittere veldkers en Moerasstreepzaad verdwijnen, terwijl soorten als Heksenkruid, Wijdarige zegge, Nagelkruid, Breedbladige wespenorchis, Speenkruid en Fluitekruid zich juist uitbreiden. Tijdelijk treedt een fase op waarin stikstofminnende soorten op de voorgrond treden.

Uiteindelijk mag verwacht worden dat spontane ontwikkeling leidt tot Essen-Iepenbossen op de hogere plaatsen en Elzen(broek)bossen op de lagere plaatsen.

In de rietgorzen en langs de kreken komen nog plantesoorten voor als Heemst, Moerasmelkdistel, Lancetbladig kruiskruid, Aartsengelwortel en Moeraskruiskruid.

Het natuurmonument is uitzonderlijk rijk aan broedvogels. Dit geldt zowel voor het aantal vogelsoorten als voor de aantallen exemplaren per soort. Als broedvogel zijn ondermeer aangetroffen: Grasmus, Gekraagde roodstaart, Bosrietzanger, Matkop, Kneu, Groenling, Wielewaal, Ransuil, Holenduif, Zwartkop-tuinfluiters, Tuinfluiter, Torenavalk, Boomvalk, Spotvogel, Vink en Grauwe vliegenvanger. In de rietgorzen broeden Grote- en Kleine karekiet, Rietzanger en Bruine kiekendief, in en langs de kreken Fuut, Waterhoen en Waterral.

Met name de dichtheden van Grasmus, Bosrietzanger, Gekraagde roodstaart en Matkopmees zijn hoog.

Door de optredende veranderingen in het milieu zal ook de samenstelling van de broedvogelbevolking wijzigingen ondergaan. Specifieke soorten voor hakhoutbos als Matkop, Gekraagde roodstaart, Ringmus en Bosrietzanger zullen in aantal afnemen, terwijl soorten, kenmerkend voor opgaand loofbos als Wielewaal, Zwartkop, Tjiftjaf, Vink en Grote bonte specht zullen toenemen.

Het natuurmonument is gedurende de trektijd van betekenis als pleisterplaats, terwijl in herfst en winter de randen van het gebied door eenden en ganzen als slaapplaats worden benut.

Begrenzing van het natuurmonument

Bij het vaststellen van de begrenzing van het natuurmonument is uitgegaan van natuurwetenschappelijke en landschappelijke criteria. Aan de noordzijde is de begrenzing gelegd op de buitenteen van de zeedijk, aan de zuidzijde sluit de begrenzing direct aan bij het staatsnatuurmonument, met uitzondering van het meest oostelijke deel, dat als grens de voormalige laagwaterlijn heeft. Van de percelen K 981, 990 en 1029 ligt de zuidgrens op circa de helft van de ter plaatse lopende kreek. De haven van Strijensas valt buiten de aanwijzing.

Gebruik

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van het beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden gevraagd.

Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aangetekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen, dat in artikel 12 van de Natuurbeschermingswet bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn.

Het is niet mogelijk op voorhand aan te geven wat wel en wat niet zal zijn toegestaan.

In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen.

Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al dan niet vereist is.

Omdat het voor de betrokkenen vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, kan hierbij de hulp worden ingeroepen van de natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer. Hij zal dan uitsluitel kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen.

Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachte te bepalen, wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen, waarvoor een vergunning vereist kan zijn.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte - al dan niet aan hun bestemming onttrokken - voer- en vaartuigen, caravans en tenten;
- leggen of aanbrengen van ondergrondse leidingen;
- aanleggen of verharderen van wegen, parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen van enige omvang;
- aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen zoals kampeerterrainen, lig- of speelweiden, picknickplaatsen, aanlegplaatsen, enz.;
- ontgronden, bodem verlagen, aanleggen van waterlossingen, ophogen, egaliseren enz.;
- planten van bomen of struiken;
- scheuren van grasland;
- opslaan, storten, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, stoffen of producten;
- beoefenen van vormen van buitensport (motorsport, modelvliegtuigsport e.d.);

- verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het bestaande bodemgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- verrichten van handelingen, die wijziging van de waterhuishouding of waterstand beogen of ten gevolge kunnen hebben;
- aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen, kunstmeststoffen, organische meststoffen, zowel op het land als in het water;

Beheersplan

De wet geeft in artikel 14 de mogelijkheid met de eigenaar en gebruiker een beheersplan op te stellen.

Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis.

Met het beheersplan wordt allereerst beoogd, dat het voor het natuurmonument gewenste beheer zal worden uitgevoerd. Daarnaast brengt het beheersplan met zich, dat de eigenaar en gebruiker meteen al duidelijkheid verkrijgen over de handelingen als bovenbedoeld en handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteiten van het natuurmonument.

Waterstaatkundig beheer

Ten aanzien van de onderlinge afstemming van het natuurwetenschappelijk/landschappelijk beheer en het waterstaatkundig beheer zullen tussen de consultant Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer en het Waterschap de Grote Waard afspraken worden gemaakt.

30 JULI 1981

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, Burgemeester en Wethouders van Strijen en Gedeputeerde Staten van Zuid Holland;

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Verkeer en Waterstaat;

Gelet op artikel 21, eerste en tweede lid, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572).

B E S L U I T :

Het op bijbehorende kaart BN50/SN49 aangegeven gebied, dat deel uitmaakt van het natuurgebied bekend onder de naam "Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat" en het eigendom is van de Staat, wordt aangewezen als staatsnatuurmument.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk
G.C. Wallis de Vries,
namens deze,
Het Hoofd van de Directie Natuur-
en Landschapsbescherming,

(Jhr. Mr. F.C.M. van Rijckevorsel)

TOELICHTING

Inleiding

Het natuurmonument "Esscheplaat", Zeehondenplaat en Sasseplaat" ligt in de gemeente Strijen en beslaat een oppervlakte van ca. 265 ha. Met de onderhavige beschikking wordt dat deel van het natuurmonument dat het eigendom is van de Staat, aangewezen als staatsnatuurmonument. Het staatsnatuurmonument heeft een oppervlakte van 235 ha. Van het gedeelte dat niet het eigendom is van de Staat, is de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging genomen. De Esscheplaat werd in het begin van de vorige eeuw als opwas gevormd. De Zeehondenplaat, ontstond enige tijd later, eveneens als opwas. In dezelfde tijd werd de Sasseplaat als aanwas gevormd. De bodem is gevarieerd van opbouw. Wat dit betreft kan met name worden gewezen op de overgangen tussen de oeverwallen, die uit zavelige grond bestaan, en de aangrenzende lager gelegen kleigronden.

Natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis.

Het natuurmonument is van grote betekenis om zijn natuurschoon, zoals dit tot uiting komt in de aanwezigheid van een bosenlement, gelegen in een weids en, gezien vanaf het Hollandsch Diep, relatief ongerept landschap. De vegetatie van het natuurmonument bestaat grotendeels uit voor- malige vloedbos en getijdengriend; slechts een geringe oppervlakte is rietgors. Ten gevolge van het wegvallen van de getijdenbeweging is er sprake van een versnelde bodemrijping in het gebied. De vegetatie ontwikkelt zich hierdoor in de richting van opgaand loofbos. Karakteristieke oever- en moerasplanten als Dotter, Bittere veldkers en Moerasstreepzaad verdwijnen, terwijl soorten als Heksenkruid, Wijdarige zegge, Nagelkruid, Breedbladige wespenorchis, Speenkruid en Fluitekruid zich juist uitbreiden. Tijdelijk treedt een fase op waarin stikstofminnende soorten op de voor- grond treden. Uiteindelijk mag verwacht worden dat spontane ontwikkeling leidt tot Essen- iepenbossen op de hogere plaatsen en Elzen (broek)bossen op de lagere plaatsen. In de rietgorzen en langs de kreken komen nog plantesoorten voor als Heemst, Moerasmelkdistel, Lancetblading kruiskruid, Aartsengelwortel en Moeraskruiskruid. Het natuurmonument is uitzonderlijk rijk aan broedvogels. Dit geldt zo- wel voor het aantal vogelsoorten als voor de aantallen exemplaren per soort. Als broedvogel zijn ondermeer aangetroffen: Grasmus, Gekraagde roodstaart, Bosrietzanger, Matkopmees, Kneu, Groenling, Wielewaal, Ransuil, Holenduif, Zwartkoptuinfluiters, Tuinfluiter, Torenvalk, Boomvalk, Spotvogel, Vink en Grauwe vliegenvanger. In de rietgorzen broeden Grote- en Kleine karekiet, Rietzanger en Bruine kiekendief, in en langs de kreken Fuut, Waterhoen en Waterral. Met name de dichtheden van Grasmus, Bosrietzanger, Gekraagde roodstaart en Matkopmees zijn hoog. Door de optredende veranderingen in het milieu zal ook de samenstelling van de broedvogelbevolking wijzigingen ondergaan. Specifieke soorten van hakhoutbos als Matkop, Gekraagde roodstaart, Ring- mus en Bosrietzanger zullen in aantal afnemen, terwijl soorten, kenmerkend voor opgaand loofbos als Wielewaal, Zwartkop, Grasmus, Tjiftjaf, Vink en

Grote bonte specht zullen toenemen.

Het natuurmonument is gedurende de trektijd van betekenis als pleisterplaats, terwijl in de herfst en winter de randen van het gebied door eenden en ganzen als slaappleaats worden benut.

Begrenzing van het staatsnatuurmonument

De begrenzing van het staatsnatuurmonument is gebaseerd op natuurwetenschappelijke en landschappelijke criteria, alsmede op de eigendoms-toestand.

Aan de waterzijde wordt de grens gevormd door de voormalige laagwaterlijn zodat ondiepten die voor vogels van belang zijn, binnen het staatsnatuurmonument vallen.

Aan de landzijde sluit het staatsnatuurmonument aan op het gedeelte van het gebied, dat geen eigendom is van de staat.

Van een klein gedeelte in het westen van het staatsnatuurmonument volgt de grens de buitenteen van de zeedijk.

De haven van Strijensas valt buiten de aanwijzing.

Beheer

Omtrent het waterstaatkundig beheer zullen te zijner tijd afspraken worden gemaakt tussen de Rijkswaterstaat en de betrokken consulent Natuurbehoud van het Staatsbosbeheer.